

Slik skaper vi muligheter for de nye jobbene

Taler

Monica Mæland

Dato

26 januar 2016

Sted

Kilden teater- og konserthus,
Kristiansand

Omstendigheter

Agderkonferansen

1 Kjære alle sammen,

Mange mener at delingsøkonomi, kunstig intelligens og robotisering kan forandre verden. Måten vi lever på, måten vi utdanner oss på og måten vi jobber på. Det er spådd at endringene vil skje så fort at mye av kompetansen man har i dag, vil ha liten verdi i morgen.

Dette gir både muligheter og utfordringer for Norge. Vi har en variert og fleksibel arbeidsstyrke, og vi er vant til å tilpasse oss endringer. På mange felt er vi i front av utviklingen.

15 Samtidig som vi står overfor det mange mener er en ny industriell revolusjon som innebærer en spennende utvikling, står vi overfor alvorlige økonomiske utsikter som er krevende å håndtere.

20 Oljeprisen er mer enn halvert det siste halvannet året, og dette får ringvirkninger for flere næringer. Arbeidsledigheten øker, særlig på Vestlandet og her på Sørlandet. Like før jul fikk vi blant annet høre om nedbemanningen i National Oilwell Varco Norway, med nedleggelse av produksjonsanleggene på Søgne og Hjelset utenfor Molde.

25 For de som rammes av nedbemanningene - og særlig for de som mister jobbene sine - oppleves dette veldig dramatisk. Man er vant til å være etterspurt, man har

økonomiske forpliktelser og plutselig stopper det opp. Det rammer bedrifter, det rammer enkeltpersoner - og det rammer familier.

30

35

Vi har hatt og har en offensiv tilnærming til situasjonen. I mai i fjor la vi frem en maritim strategi for å sikre norsk maritim næring og norske sjøfolk i årene som kommer. I juni endret vi permitteringsreglene. I august la vi frem en pakke knyttet til ungdomsledighet og vi tilførte innovasjon Norge 100 millioner ekstra til Sør- og Vestlandet.

40

Og la meg bare si det helt klart: olje og gass vil fortsatt være en viktig næring for Norge i mange år, ikke minst fordi vi har en verdensledende teknologi fra nettopp denne sektoren.

45

Men vi skal gjennom en omstilling, og ingen omstilling er enkel. Og vi må få bort noen av «skylappene» som vi har hatt på. Det kan ikke fortsatt være sånn at vi i gode tider ikke har tid, mens vi i dårlige tider ikke har råd, som president i NHO, Tore Ulstein sa det på NHOs årskonferanse.

50

Regjeringen skal være en støttespiller for næringslivet og legge til rette for omstilling og konkurransekraft. Dette gjør vi først og fremst gjennom forutsigbare regler, like konkurransevilkår og gode virkemidler. Delingsøkonomien utfordrer for eksempel oss politikere til å se nærmere på dagens skatte- og arbeidslivsregler.

55

Jeg har hatt møter med mange berørte parter over hele landet, særlig her i sør og på Vestlandet. De har understreket både behovet for en kortvarig økning i aktiviteten og behovet for å skape nye jobber på lengre sikt, slik at vi får en mindre oljeavhengig økonomi.

60

I fjor høst la vi frem en tiltakspakke for økt sysselsetting på 4 milliarder som spesielt går til de områdene som merker konsekvensene mest. Blant tiltakene som styrkes er den landsdekkende etableringsstøtten til Innovasjon Norge.

65

Pågangen fra norske gründere har vært rekordstor og viser at det er stor vilje til nyskaping rundt om i landet. Bare her i Agderfylkene har det i fjor blitt tildelt
70 over 31 millioner kroner i slike tilskudd.

Gründerbedriften Anzyz Technologies i Grimstad er blant disse. Dette selskapet har vekket internasjonal oppmerksomhet for sitt nye verktøy for analyser av store datamengder (big data).
75

Statsbudsjettet for året vi er i gang med, er et statsbudsjett for arbeid, aktivitet og omstilling. Det løfter aktiviteten i dag, men har et hovedfokus på fremtidens jobber.

80 - Det inneholder nye lettelser i skatter og avgifter - fordi det viktigste vi kan gjøre nå er å stimulere til vekst i privat, konkurranseutsatt næringsliv.

- Vi bevilger rekordsummer til samferdsel. Når så mye vei og bane skal bygges og vedlikeholdes, gir det ikke bare arbeid til mange - men svarer også på ett av
85 næringslivets fremste behov også fremover: Bedre infrastruktur.

- Sist, og kanskje viktigst for å styrke norske arbeidsplasser på lengre sikt, satser vi stort på kunnskap, forskning og næringsrettet innovasjon. Jeg skal si litt mer om dette.

90

95 Vi er for første gang i nærheten av målet om å bruke én prosent av BNP til forskning over offentlige budsjetter.

En stor andel går til ordninger som stimulerer til utvikling i næringslivet. Det er ikke tilfeldig. Analyser viser at hver krone som gis til forskning og utvikling
100 gjennom Forskningsrådets programmer utløser to kroner hos bedriftene selv, som igjen skaper verdier for syv kroner.

I langtidsplanen for forskning og utvikling har vi fremhevet at vi må skape arenaer og satsinger som stimulerer norske virksomheter til å utvikle avanserte

produksjonsprosesser.

Etablering av Global Center of Expertise (GCE) er et slikt virkemiddel, som innebærer at klynger rundt om i landet får betydelige midler fra staten til å gjennomføre ulike utviklings- og samarbeidstiltak.

110 Gjennom midler fra nettverket GCE NODE har for eksempel bedriften MacGregor Norway i Kristiansand utviklet sin boreteknologi til å kunne brukes i offshore vindprosjekter.

115

For det er også lyspunkter i norsk økonomi. Lav kronekurs sørger for bedre konkurranseevne for norsk eksportindustri og gode tall for reiselivsnæringen. Vi ser for eksempel at den lave kronekursen har vært en «buffer» for prosessindustrien.

120

I tillegg har mange av de som nå har mistet jobbene sine, en kompetanse som Norge har behov for i andre næringer. Her i Agder gjelder dette ikke minst den oljeteknologiske kompetansen.

125 Teknologien fra olje og gass gir oss en unik mulighet til å skape ny utvikling i andre sektorer.

I dag brukes teknologi fra petroleumsnæringen til for eksempel til overvåkningssystemer i havbruksnæringen, til å overvåke hjertepasienter, til å
130 lade el-biler, ja til og med til å utforske planeten Mars.

Et spennende prosjekt her på Sørlandet, er NODEs «Blue Ocean Strategis». Her ser de på mulighetene for bruk av oljeteknologi innenfor offshore vindkraft, havbruk, vannteknologi og undervanns gruvedrift.

135

De nye teknologitrendene er også særlig interessante for Norge som et høykostnadsland. Økt robotisering og automatisering, kan føre til at vi kan hente hjem igjen visse typer industri-produksjon som tidligere er satt ut. Som når Kleven Verft flytter skrogproduksjonen tilbake til Norge etter å ha investert
140 i nye roboter. Eller når bildel-produsenten Neumann Aluminium på Raufoss «flagger hjem» deler av produksjonen fra Kina.

Digitaliseringen og ny teknologi vil føre til nye produkter, nye verdikjeder og nye forretningsmodeller. Dette vil unektelig også by på utfordringer.

SSB har anslått at en tredjedel av dagens jobber vil bli utsatt for automatisering innen 20 år. Dette ser jeg også trekk av når jeg er ute og besøker industribedrifter. De som tidligere var «gutta på gølv» har blitt avanserte maskinoperatører.

I dag ser vi også at det er for mange mennesker som konkurrerer om stadig færre jobber som ikke krever spesiell kompetanse. Vår konkurransekraft vil bli større dersom vi har en arbeidsstyrke som har høy og relevant kompetanse og god omstillingsevne. Vi må få alle med oss på veien. Vi må satse på skolen, og vi må satse på det lærende arbeidslivet.

I den kommende industrimeldingen ser vi også på i hvilken grad bedrifter, arbeidstakere og kompetansemiljøer kan håndtere og utnytte endringene.

Jeg mener at vi har gode forutsetninger for å takle utfordringene, ikke minst her i Agder:

- Vi har sterke kompetansemiljøer som leverer bærekraftige løsninger.
- Vi har en kultur for innovasjon og omstilling i Norge
- Og vi har et unikt samarbeid mellom fagforeninger, arbeidsgiverorganisasjonene og staten.

Her vil jeg få rose LO og NHOs bærekraftsalternativ som ble lansert på NHOs årskonferanse. En slik felles innsats er et viktig bidrag for å lykkes med omstillingene vi står overfor.

Hvis vi skal bli et lavutslippssamfunn innen 2050, som målet vårt er, må utviklingen fremover være grønn. EU og andre store økonomier tar grep for å redusere utslipp, og miljøvennlig produksjon vil derfor også bli god butikk.

Ser vi på markedet for fornybar teknologi, har dette hatt en eksplosiv vekst. Her har vi, med vår rene kraft, høye produktivitet og avanserte teknologi, et stort konkurransefortrinn.

185 Prosessindustrien var dømt nord og ned for noen år siden, men begynte med
det grønne skiftet før noen snakket om det. Nå er disse bedriftene
verdensledende.

Et godt eksempel er Elkem Solar i Kristiansand. Gjennom støtte fra
190 miljøteknologiordningen til Innovasjon Norge har de utviklet en måte å
produsere silisium til solcelleindustrien på som krever en fjerdedel av energien
ved tradisjonell produksjon.

195 ***

Vi skal legge frem en industrimelding.

200 Norge har en stolt industrihistorie og vi har gjennom historien vist evne til å
omstille oss kontinuerlig. Nå står vi overfor en teknologisk utvikling som vil
endre norsk industri slik vi kjenner den, i årene som kommer. Ny teknologi
legger til rette for mer effektiv, mer presis og mer automatisert produksjon.

205 Vi står ovenfor en reindustrialisering av Norge.

Norge har god forutsetning for å møte de nye teknologitrendene. Om vi nå
greier å ta de riktige valgene kan vi se en ny gullalder i norsk industrihistorie. Vi
har god tilgang på høyt utdannet kompetanse og norsk næringsliv har høy tillit
210 til ny teknologi. Samtidig har vi god tilgang på fornybar energi og vi har en
kultur for innovasjon og omstilling.

Automatisering og digitalisering er et av hovedtemaene i meldingen, og den vil
også omfatte kompetanseoverføring mellom næringer. Særlig gjelder dette med
215 tanke på omstilling fra petroleumsrelatert industri.

Jeg vil gjerne invitere dere her i salen til å komme med innspill - og her er det
mange som har gode forutsetninger for det!

220 ***

Så for å runde av:

225 Det er sagt at det eneste pålitelige med fremtiden er usikkerheten.

Det som derimot er sikkert er at vi må møte den.

230 Arbeidet for å skape nye jobber og opprettholde aktivitet er blant regjeringens
aller viktigste oppgaver.

Her vil det være viktig å styrke næringslivets evne til å utvikle og ta i bruk ny
kunnskap og teknologi.

235 Og her vil slaget om hvilke stater som blir framtidens vinnere stå.

Takk for oppmerksomheten!

240 **Kilde**
www.regjeringen.no

Emner
Arbeidsliv, Arbeidsløshet, Fremtiden, Innledning, Innlegg, Teknologi

245 **URI**
<https://www.virksommeord.no/tale/slik-skaper-vi-muligheter-for-de-nye-jobbene>

250

255

260